ความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

*พิมพ์พัฒน์ จันทร์เทียน**
*ศุภาพิชญ์ โฟน โบร์แมนน์**
*วรรณพร บุญเปล่ง**

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงพรรณนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก (สบช.) และ ความพร้อมของนักศึกษา ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล 5 แห่งที่สังกัด สบช. และนักศึกษา จำนวน 422 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา 2) แบบสอบถามความพร้อมของนักศึกษาพยาบาล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารทุกแห่งมีนโยบาย และ มีการจัดสรรงบประมาณจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมนักศึกษา ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย เช่น จัดบอร์ดให้ความรู้ การจัดการเรียนการสอนและวิจัย มีการสอดแทรกการเรียนการสอนบางรายวิชาเป็นภาษาอังกฤษ การเชิญอาจารย์ชาวต่างชาติมาสอนภาษา อังกฤษ การจัดหาฐานข้อมูลในการสืบค้นบทความภาษาอังกฤษ การจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความตื่นตัวและความตระหนักแก่นักศึกษา วิทยาลัยบางแห่งส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาที่สองและสาม

2. นักศึกษาร้อยละ 37.92 คิดว่าตนเองมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.97 มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ความพร้อมในด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ ทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนและวิชาชีพ และด้านเจตคติอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่สื่อสารภาษาอังกฤษได้บ้าง (ร้อยละ 74.40–89.57) สื่อสารภาษาอื่นๆ ได้บ้าง คือลาว (ร้อยละ 10.66) จีน (ร้อยละ 5.69) ร้อยละ 53.60 ไม่มีความคิดที่จะไปทำงานต่างประเทศใน 10 ปีข้างหน้า ผู้ที่ต้องการไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่อยากไปประเทศสิงคโปร์ (ร้อยละ 15.60)

คำสำคัญ ความพร้อม; นักศึกษาพยาบาล; ประชาคมอาเซียน

* *วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ; อีเมล์ติดต่อ : pimpat.chantian@gmail.com*

Readiness for the ASEAN Community of Nursing Students in Phraboromarajchanok Institute for Health Workforce Development

*Pimpat Chantian**
*Suparpit von Bormann**
*Wannaporn Boonpleng**

Abstract

Nursing is one of the professions that can be practiced in the Association of South East Asian Nations (ASEAN) according to its Mutual Recognition Arrangement. This research was conducted to investigate the arrangement of the director of nursing colleges to prepare nursing students to be ready for ASEAN and explore the readiness of nursing students. The sample consisted of 5 directors of nursing colleges from 5 regions under jurisdiction of Phraboromarajchanok Institute for Health Workforce Development and 422 students from 10 colleges in 5 regions. Questionnaires were used to measure: 1) demographic data; 2) Nursing student's readiness for ASEAN; and 3) perceptions of the director. Data were analyzed using frequency, percentage for demographic data, mean and standard deviation for nursing student's readiness for ASEAN. Qualitative data were analyzed using contentanalysis.

Results showed that all directors were females, aged between 50–58 years, working in current colleges for 2–8 years. The numbers of instructors in the colleges ranged from40 to 60. Among these, 3 to 16 instructors had completed doctoral degrees, 20 to 50 had completed master degrees, and 1 to 5 had graduated from overseas. Every college has a policy to allocate budgets for the preparation of students for the ASEAN community.

Most nursing students were females aged between 21–23 years. 53.60% had no plan to work abroad. Those who planned to work abroad wanted to work in Singapore (15.60%), USA (8.30%), Australia (5.00%), with the remainder including New Zealand, Canada, Netherlands, France, Malaysia, Indonesia, Laos, Myanmar, Turkey, Brunei, Norway, Taiwan, Denmark, Sweden, Italy, and South Korea. Most students perceived that they can communicate in English (74.40–89.57%). Some can communicate in other languages such as Laos (10.66%) Chinese (5.69%) Korean (1.90%),C (1.90%), Japanese (1.42%), Melayu (1.18%), Hmong (0.71%), Burmese (0.47%), with the remainder including German, French, Spain and Arabic (0.24%). Most students perceived that they were ready at the middle level (37.92%) and high level (36.97%).

Key words : readiness; nursing student; ASEAN

* *Boromarajonani College of Nursing Changwat Nonthaburi ; e-mail : pimpat.chantian@gmail.com*

ความเป็นมาและความสำคัญ

ตั้งแต่วันที่ 8 สิงหาคม 2510 ที่ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ได้ร่วมกันลงนามในปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) ให้มีการรวมตัวกันเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิก ธำรงสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคง เสริมสร้างเศรษฐกิจและความอยู่ดีกินดีของประชาชน ตลอดจนพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม[1] ความพยายามในการรวมตัวกันนี้ใช้เวลาเกือบครึ่งศตวรรษจึงประสบความสำเร็จ โดยสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations; ASEAN) ได้รวมตัวกันอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2558 ที่ผ่านมา ทว่าจากผลการสำรวจการตระหนักรู้ของนักศึกษา จำนวน 2,170 คน จากมหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ พบว่านักศึกษาไทยมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนน้อยมาก[2] ส่งผลถึงความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา ทั้งนี้ความเป็นจริงก็คือไม่ว่าประเทศไทยจะมีความพร้อมหรือไม่ก็ตาม การเปิดประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายการบริการ สินค้า แรงงาน การลงทุนอย่างเสรี วิชาชีพพยาบาลเป็น 1 ใน 8 สาขาอาชีพแรงงานมีฝีมือตามกรอบ Mutual Recognition Arrangement ที่สามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานภายในประเทศต่างๆ ในอาเซียน ได้อย่างเสรีและถูกกฎหมาย ในขณะเดียวกันพยาบาลจากประเทศอื่นก็สามารถเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้เช่นเดียวกันหากมีคุณสมบัติตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่ประเทศปลายทางกำหนด[3]

จากการเคลื่อนย้ายแรงงานดังกล่าวทำให้ตลาดแรงงานมีขนาดใหญ่ขึ้น และมีการแข่งขันในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนสูงขึ้น ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ (Medical Hub) หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism) จะส่งผลให้มีผู้รับบริการจากหลากหลายเชื้อชาติและภาษา พยาบาลไทยจะมีโอกาสได้ร่วมงานกับพยาบาลจากต่างชาติ พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญจะได้รับค่าตอบแทนที่มากกว่า[3] ซึ่งหากพยาบาลไทยต้องการความก้าวหน้าในวิชาชีพในระดับสากล พยาบาลจะต้องมีความพร้อมในด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน[3] นอกจากนี้ความพร้อมด้านทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนก็เป็นสิ่งจำเป็น[4] ตลอดจนความพร้อมด้านเจตคติ[3] ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นไทยและความเป็นอาเซียน การร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน ความตระหนักในความเป็นอาเซียน การยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา การยึดมั่นวิถีประชาธิปไตย และการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ดังนั้นการเตรียมความพร้อมที่ดีจะช่วยให้บุคลากรในวิชาชีพการพยาบาลสามารถก้าวเข้าสู่การแข่งขันในยุค ASEAN ได้อย่างเท่าทันประเทศต่างๆ ในอาเซียน

ทั้งนี้การเตรียมความพร้อมสำหรับพยาบาลจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ จะต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาลเป็นหนึ่งในหลายหน่วยงานที่ต้องเข้ามามีบทบาทผลักดันให้เกิดการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาไปเป็นพยาบาลวิชาชีพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยที่สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ได้กำหนดไว้เพื่อเตรียมความพร้อมของการจัดการอุดมศึกษาไทยเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน[5] โดยยุทธศาสตร์ ดังกล่าวได้กำหนดเป้าหมายไว้ 5 ข้อ คือ 1) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยอยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับบัณฑิตในประเทศสมาชิกอาเซียน 2) สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 3) สถาบันอุดมศึกษาไทยมีจำนวนกิจกรรม

ทางวิชาการที่ทำร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียน เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี 4) จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถทำงานทั้งในหน่วยงาน ระหว่างประเทศ บริษัทข้ามชาติในประเทศ และ/หรือประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี 5) จำนวนนักศึกษาอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ต่อปี เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 3 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน

สถาบันพระบรมราชชนก (สบช.) เป็นสถาบันที่มีวิทยาลัยต่างๆ ร่วมกันทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลให้แก่กระทรวงสาธารณสุข ผู้บริหารได้มีการพัฒนาหลักสูตร เพื่อสนองความต้องการของสังคม โดยมีการจัดการศึกษาแบบผสมผสานที่เน้นการพัฒนาให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ทางวิชาชีพและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพแก่บุคคลวัยเด็กวัยรุ่น ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพในการดูแลสุขภาพระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชนแบบองค์รวมที่เน้นการดูแลอย่างเอื้ออาทร ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ได้แก่ การเข้าใจและเข้าถึง ผู้ใช้บริการทั้งความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม ประเพณีในบริบทต่างๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555[6] และมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของบุคคล ครอบครัวและชุมชนในการดูแลสุขภาพของตนเองได้เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพโดยคำนึงถึงค่านิยมที่ดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย และวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนสามารถใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศและสามารถใช้ภาษาสากลเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ผู้บริหารในสถาบันการศึกษาทุกแห่งในสังกัดสบช. ได้รับนโยบายและได้ดำเนินการตามพันธกิจหลัก คือ 1) ผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพของประเทศ 2) วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้สู่สากล 3) บริการวิชาการด้านสุขภาพที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม 4) ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ศาสนา สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาวะของประชาชนในท้องถิ่นและประเทศ ดังนั้นนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาไปเป็นพยาบาลวิชาชีพจึงควรตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัด สบช. เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีพันธกิจในการผลิตพยาบาลจากชุมชนเพื่อชุมชน รวมทั้งสถานบริการที่ต้องพัฒนาตนเองเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษานโยบายในการเตรียมนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษาและความพร้อมของนักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เพื่อได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้ได้พยาบาลวิชาชีพที่สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในยุคประชาคมอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

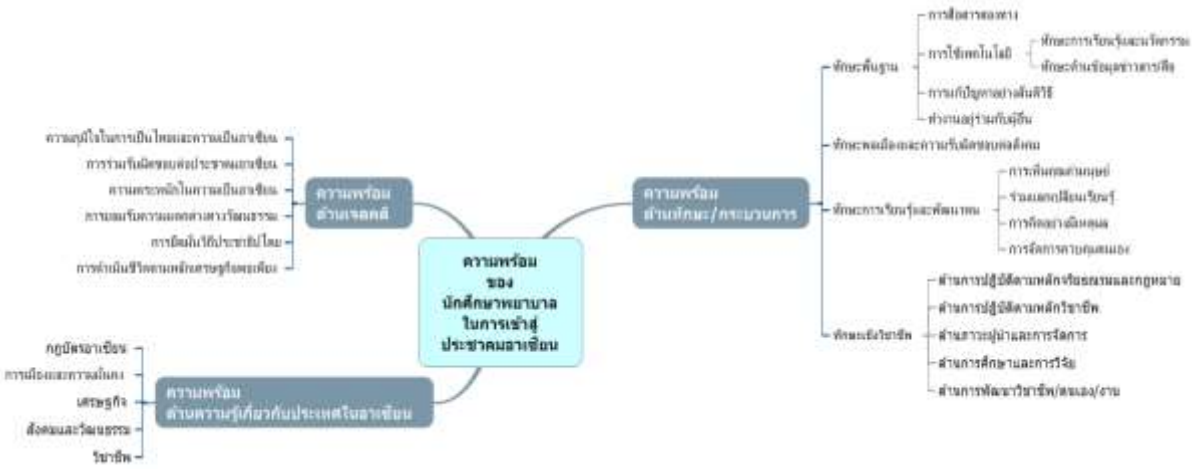
นักศึกษาพยาบาล หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 ในวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาพยาบาล หมายถึง สภาวะที่นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกมีการรับรู้ตนเองต่อความพร้อมในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน วัดโดยใช้แบบสอบถามความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3 ลักษณะ (ดังแผนภูมิที่ 1) ที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถามของ สมใจ กงเติม[4] ได้แก่

1) ความพร้อมด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน/กฎบัตรอาเซียน ความรู้ด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และวิชาชีพ

2) ความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน (การสื่อสารสองทาง, การใช้เทคโนโลยี, การแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี, การทำงานร่วมกับผู้อื่น) ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน (การเห็นคุณค่ามนุษย์, ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้, การคิดอย่างมีเหตุผล, การจัดการควบคุมตัวเอง) และทักษะเชิงวิชาชีพ (การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย, การปฏิบัติตามหลักวิชาชีพ, ภาวะผู้นำและการจัดการ, การศึกษาและการวิจัย, การพัฒนาวิชาชีพ/ตนเอง/งาน)

3) ความพร้อมด้านเจตคติ ได้แก่ ความภูมิใจในการเป็นไทยและความเป็นอาเซียน การร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน ความตระหนักในความเป็นอาเซียน การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม การยึดมั่นวิถีประชาธิปไตย และการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณา

ประชากร

– ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 29 คน

– นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2558 ในวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก รวม 29 แห่งจำนวน 4,531 คน

กลุ่มตัวอย่าง

– กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 5 คนจากวิทยาลัยพยาบาลใน 5 เครือข่ายๆ ละ 1 คน ได้แก่ เครือข่ายภาคกลาง 1 เครือข่ายภาคกลาง 2 เครือข่ายภาคเหนือ เครือข่ายภาคใต้ เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

– กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยแบบเจาะจงจาก 5 เครือข่ายๆ ละ 2 วิทยาลัย ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 10 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีตรัง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุดร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์ แล้วเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เนื่องจากกำลังจะสำเร็จการศึกษาไปเป็นพยาบาลในระยะเวลาอันใกล้นี้ โดยใช้เกณฑ์กำหนดเป็นร้อยละ 10 ของประชากรหลักพัน[7] ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 453 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วนนักศึกษาโดยใช้การสุ่มเลขที่ของนักศึกษา มีอาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยและตอบแบบสอบถามทั้งหมด 422 คน คิดเป็น ร้อยละ 93.16

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน จำนวนอาจารย์ และระดับการศึกษา และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับนโยบายในการเตรียมนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. แบบสอบถามนักศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 11 ข้อได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา สภาพครอบครัว ภูมิลำเนา สถานที่ปฏิบัติงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ความคิดอยากจะไปทำงานต่างประเทศ และ ทักษะการใช้ภาษา

2.2 แบบสอบถามความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดัดแปลงจากแบบสอบถามที่พัฒนาโดย สมใจ กงเติม[4] จำนวน 61 ข้อ ได้แก่ ความพร้อมในด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และ ด้านเจตคติ โดยคะแนนความพร้อมในด้านต่างๆ นำมาเฉลี่ยเป็นความพร้อม 5 ระดับ คือ มากที่สุด 4.5 – 5 คะแนน มาก 3.5– 4.49 คะแนน ปานกลาง 2.5–3.49 คะแนน น้อย 1.50–2.49 คะแนน และ น้อยมากที่สุด 1.00–1.49 คะแนน ทดสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence; IOC) ได้ 0.80–1.00 หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนและคำนวณโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในช่วงเดือน กันยายน 2558 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เสนอโครงร่างผ่านการพิจารณาและรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารของวิทยาลัยพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยขอนัดหมายกับผู้บริหารสถาบันการศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์

4. การเก็บข้อมูลนักศึกษาผู้วิจัยนัดหมายกับผู้ประสาน/ผู้ช่วยวิจัยเพื่อพบนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและแจ้งวัตถุประสงค์ ข้อตกลงในการวิจัย วิธีการทำแบบสอบถาม การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง แจกแบบสอบถามเป็นรายกลุ่ม และเก็บคืน

5. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล มีการตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ และความถูกต้อง จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับอนุญาตโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยได้รับอนุมัติในวันที่ 29 เมษายน 2558 หมายเลขเอกสาร 1/2558 และนำหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการไปยื่นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย และการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับการอธิบายถึงสิทธิ์ของตนเองในการที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ ชื่อ-สกุล และคำตอบจะถูกแปลงเป็นรหัส และผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลทั้งหมดในภาพรวม จะเปิดเผยข้อมูลต่อผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและกำกับดูแลการวิจัยเท่านั้น อาสาสมัครมีสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมโครงการนี้โดยสมัครใจ จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ ถึงแม้จะเซ็นยินยอมไปแล้วก็ตาม และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวของอาสาสมัคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและนักศึกษาใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าพิสัย (Range) ส่วนความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน เป็นเพศหญิงทั้งหมด อายุระหว่าง 50-58 ปี ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสถาบันนี้ 2-8 ปี จำนวนอาจารย์ทั้งหมดที่ปฏิบัติงานจริงในสถาบัน จำนวน 40-60 คน จำนวนอาจารย์ระดับปริญญาเอก จำนวน 3-16 คน ปริญญาโท 20-50 คน อาจารย์ปริญญาตรีที่เป็นผู้ช่วยสอนภาคปฏิบัติ จำนวน 2-8 คน อาจารย์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก จากต่างประเทศ 1-5 คน ผู้บริหารทุกแห่งมีความเห็นสอดคล้องกันว่าทั้งบุคลากรและนักศึกษาในสถาบันส่วนใหญ่ยังต้องการการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษ

1.2 นโยบายของผู้บริหารในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาในสถาบัน

กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารการศึกษาทุกคนมีนโยบายในการผลิตบัณฑิตจากชุมชนเพื่อชุมชน โดยเน้นจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ให้สามารถเข้าใจและเข้าถึงผู้ใช้บริการทั้งความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม ประเพณีในบริบทต่างๆ และมีการดำเนินการตามนโยบายตามยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยโดยจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษที่เอื้อต่อการเป็นประชาคมอาเซียน และมีการจัดสรรงบประมาณในการเตรียมความพร้อมนักศึกษา

ในสถาบัน โดยให้อาจารย์ได้จัดทำแผนงานและโครงการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

1.2.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย เช่น การจัดบอร์ดนิทรรศการ มุมอาเซียน บอร์ดให้ความรู้ภาษาอังกฤษ มีการจัดทำป้ายสถานที่เป็นภาษาอังกฤษ

1.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดหาฐานข้อมูลในการสืบค้นบทความภาษาอังกฤษสำหรับการเรียนและการทำวิจัย การสอดแทรกการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในบางรายวิชา มีอาจารย์ชาวต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษ

1.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา วิทยาลัยแต่ละแห่งมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความตื่นตัวและตระหนักรู้แก่นักศึกษา และส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา เช่น โครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษากับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ อาทิ ประเทศอินโดนีเซีย จีน ลาว มีการจัด English camp มี ASEAN Day มีการส่งนักศึกษาไปประกวดสุนทรพจน์เป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น

1.2.4 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอื่นๆ แต่ละวิทยาลัยมีนโยบายในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาที่สองและสาม เช่น เครือข่ายภาคกลาง 1 มีนโยบายในการส่งเสริมภาษาอังกฤษ เครือข่ายภาคกลาง 2 มีนโยบายในการส่งเสริมภาษาจีน เครือข่ายภาคเหนือมีนโยบายในการส่งเสริมภาษาลาว เวียดนาม เครือข่ายภาคใต้มีนโยบายในการส่งเสริมภาษาอาหรับ จีน พม่า เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีนโยบายในการส่งเสริมภาษาลาว กัมพูชา

2. นักศึกษา

2.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 422 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 399 คน (ร้อยละ 94.50) อายุระหว่าง 21–23 ปี จำนวน 370 คน (ร้อยละ 37.70) มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 191 คน (ร้อยละ 45.20) มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 3,100 – 6,000 บาท จำนวน 289 คน (ร้อยละ 68.50) ส่วนใหญ่ จำนวน 226 คน (ร้อยละ 53.60) ไม่มีความคิดที่อยากจะไปทำงานต่างประเทศใน 10 ปีข้างหน้า สำหรับผู้ที่ต้องการไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่อยากไปทำงานในประเทศสิงคโปร์ จำนวน 66 คน (ร้อยละ 15.60) รองลงมาคือ สหรัฐอเมริกา จำนวน 35 คน (ร้อยละ 8.30) และ ออสเตรเลียจำนวน 21 คน (ร้อยละ 5.00) และประเทศอื่นๆ เช่น นิวซีแลนด์ (4 คน) แคนาดา (3 คน) เนเธอร์แลนด์ (3 คน) ฝรั่งเศส (2 คน) และมีนักศึกษาที่อยากไปทำงานในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ลาว พม่า ตุรกี บรูไน นอรเวย์ ไต้หวัน เดนมาร์ก สวีเดน อิตาลี เกาหลี แห่งละ 1 คน

2.2 ทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา

นักศึกษาจำนวน 422 คน ส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่ามีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ในระดับสื่อสารได้บ้าง (ร้อยละ 74.40–89.57) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนคนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษตามการรับรู้ของนักศึกษา (n=422 คน)

ทักษะภาษาอังกฤษ	ระดับของทักษะ จำนวน (ร้อยละ)			
	คล่องมาก	คล่อง	สื่อสารได้บ้าง	ไม่ได้เลย
ฟัง	2(0.47)	37(8.77)	363(86.01)	16(3.79)
พูด	15(3.55)	15(3.55)	378(89.57)	25(5.92)
อ่าน	4(0.95)	91(21.56)	314(74.40)	9(2.13)
เขียน	4(0.95)	32(7.58)	353(83.64)	25(5.92)

2.3 ทักษะภาษาอื่นๆ ของนักศึกษา

นักศึกษาจำนวน 422 คน ส่วนใหญ่ 309 คน (ร้อยละ 73.22) ประเมินตนเองว่าไม่สามารถสื่อสารภาษาอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ มีนักศึกษาสามารถใช้ภาษาอื่นๆ ได้ในระดับสื่อสารได้บ้างทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน คือภาษาลาว จำนวน 45 คน (ร้อยละ 10.66) ภาษาจีนจำนวน 24 คน (ร้อยละ 5.69) ภาษาเกาหลี จำนวน 8 คน (ร้อยละ 1.90) ภาษากัมพูชา จำนวน 8 คน (ร้อยละ 1.90) ภาษาญี่ปุ่น จำนวน 6 คน (ร้อยละ 1.42) ภาษามลายู จำนวน 5 คน (ร้อยละ 1.18) ภาษาม้ง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.71) ภาษาพม่า จำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.47) นอกจากนั้นมีภาษาเยอรมัน ฝรั่งเศส สเปน อาหรับ ที่มีนักศึกษาพูดได้ภาษาละ 1 คน (ร้อยละ 0.24)

2.4 ความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าโดยภาพรวมความพร้อมของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 160 คน (ร้อยละ 37.92) รองลงมา คือระดับมาก จำนวน 156 คน (ร้อยละ 36.97) เมื่อพิจารณารายด้านในด้านความรู้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านทักษะ/กระบวนการ พบว่าทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 53.32 และ 52.37 ตามลำดับ) ส่วนทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนและวิชาชีพ มีความพร้อมในระดับมาก (ร้อยละ 63.27 และ 55.45 ตามลำดับ) ความพร้อมด้านเจตคติอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 58.06 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนคนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (n=422 คน)

ข้อ	ความพร้อมด้านต่างๆ	ระดับความพร้อม จำนวน (ร้อยละ)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านความรู้					
1	ประเทศอาเซียน/กฎบัตรอาเซียน	13(3.08)	155(36.73)	223(52.84)	31(7.35)	0(0.00)
2	การเมืองและความมั่นคง	7(1.66)	94(22.27)	244(57.82)	71(16.82)	6(1.42)
3	เศรษฐกิจ	15(3.55)	144(34.12)	229(54.27)	31(7.35)	3(0.71)
4	สังคมและวัฒนธรรม	7(1.66)	117(27.73)	248(58.77)	49(11.61)	1(0.24)
5	วิชาชีพ	6(1.42)	94(22.27)	244(57.82)	76(18.01)	2(0.47)
	ด้านทักษะ/กระบวนการ					
6	พื้นฐาน	1(0.24)	172(40.76)	225(53.32)	22(5.21)	2(0.47)
7	พลเมือง/ความรับผิดชอบต่อสังคม	10(2.37)	168(39.81)	221(52.37)	22(5.21)	1(0.24)
8	การเรียนรู้และพัฒนาตน	35(8.29)	267(63.27)	116(27.49)	3(0.71)	0(0.00)
9	วิชาชีพ	14(3.32)	234(55.45)	165(39.10)	8(1.90)	8(1.90)
10	**ด้านเจตคติ**	94(22.27)	245(58.06)	77(18.25)	4(0.95)	4(0.95)

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง Mean = 3.15 (S.D=0.24) ด้านทักษะ/กระบวนการ และเจตคติ อยู่ในระดับมาก Mean = 3.51 (S.D=0.29) และ 4.08 (S.D=0.27)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพร้อมรายด้าน

ข้อ	ความพร้อมด้านต่างๆ	Mean	S.D.	ระดับความพร้อม
	ด้านความรู้			
1	ประเทศอาเซียน/กฎบัตรอาเซียน	3.25	0.18	ปานกลาง
2	การเมืองและความมั่นคง	3.07	0.32	ปานกลาง
3	เศรษฐกิจ	3.33	0.25	ปานกลาง
4	สังคมและวัฒนธรรม	3.19	0.35	ปานกลาง
5	วิชาชีพ	3.03	0.11	ปานกลาง
	เฉลี่ยรายด้าน	3.15	0.24	ปานกลาง
	ด้านทักษะ/กระบวนการ			
6	พื้นฐาน	3.34	0.27	ปานกลาง
7	พลเมือง/ความรับผิดชอบต่อสังคม	3.39	0.21	ปานกลาง
8	การเรียนรู้และพัฒนาตน	3.69	0.21	มาก
9	วิชาชีพ	3.60	0.3	มาก
	เฉลี่ยรายด้าน	3.51	0.29	มาก
10	**ด้านเจตคติ**	4.08	0.27	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่าทุกวิทยาลัย มีนโยบายในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาในสถาบันของตนเองในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีแผนยุทธศาสตร์ มีการจัดสรรงบประมาณ มีการจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในด้านต่างๆ เพื่อช่วยพัฒนาด้านความรู้ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของสถาบันพระบรมราชชนกที่กำหนดไว้ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555[6] ที่ส่งเสริมการใช้ภาษาสากลเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษสุนีย์ บำรุงจิตต์และคณะ[8] ที่พบว่า สถาบันการศึกษาได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ แก่อาจารย์ บุคลากร และ นักศึกษา ได้แก่การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อเอื้อให้มีบรรยากาศการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษ มีนโยบายให้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในหน่วยงาน นอกจากนี้ได้มีการจัดอบรมและสรรหาผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแก่อาจารย์ บุคลากร และ นักศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ให้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ผู้บริหารวิทยาลัยทุกแห่งมีนโยบายในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่มีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละสถาบัน โดยเน้นความรู้ และทักษะกระบวนการ โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ แต่จากผลการศึกษาความพร้อมในกลุ่มนักศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา

ส่วนใหญ่รับรู้ว่าความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของตนเองโดยภาพรวมและด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และในการทบทวนวรรณกรรมพบว่าความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยบางแห่งอยู่ในระดับพอใช้[9] ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของปาจรีย์ รุจิแสวง[10] ที่ศึกษาความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 200 คน พบว่านักศึกษามีความพร้อมในระดับปานกลาง และการศึกษาของอุษณีย์ พรหมศรียา[11] ที่ศึกษาในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดปทุมธานี ชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 395 ราย และสมใจ กงเติม[4] ที่ศึกษาความพร้อมของนักศึกษา 5 คณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 1,540 คน พบว่าค่าเฉลี่ยของความพร้อมด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในแต่ละวิทยาลัยยังไม่มีการบูรณาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนในหลักสูตรทำให้นักศึกษาอาจรับรู้ว่าตนเองมีความรู้ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักศึกษายังต้องการการเตรียมตัวเพิ่มอีก ดังผลการศึกษาของ ปวีณา มีขนอนและเบญจมาศ ศิริกมลเสถียร[12] ที่พบว่านิสิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ มีความต้องการในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ความรู้ประกอบด้วยหลายประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน/กฎบัตรอาเซียน ความรู้ด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และวิชาชีพ ดังนั้นนอกจากการพัฒนานักศึกษาที่เน้นด้านความรู้ ผู้บริหารวิทยาลัยควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมการทำงานของประเทศในอาเซียนเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นที่อยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้[3] อาจจะโดยการจัดโครงการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำความคุ้นเคยและเรียนรู้วิธีการทำงานกับเพื่อนร่วมวิชาชีพจากประเทศอื่นๆ และพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพของตนให้มีความเชี่ยวชาญเพื่อจะได้เป็นผู้นำทางการพยาบาลได้อย่างเต็มภาคภูมิ[3]

สำหรับความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทักษะพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ การใช้ภาษาที่นอกเหนือจากภาษาไทย การใช้เทคโนโลยี การเจรจาต่อรอง สอดคล้องกับการศึกษาของอุษณีย์ พรหมศรียา[11] ที่ศึกษาในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดปทุมธานี ชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 395 ราย และสมใจ กงเติม[4] ที่พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านทักษะ/กระบวนการ ในด้านทักษะพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง และพรทิวา คงคุณ[13] ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลยังมีความต้องการการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในเรื่องการสื่อสารภาษาอังกฤษ การเข้าใจขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาของกลุ่มประเทศอาเซียน และความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านภาษาในระดับที่สื่อสาร ได้อย่างน้อย 2 ภาษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่หลักสูตรพยาบาลศาสตร์มีการเรียนที่เน้นหนักไปทางด้านวิชาชีพพยาบาล การเรียนภาษาที่สอง หรือการเจรจาต่อรองเป็นการเรียนเน้นทฤษฎีและทดลองตามที่หลักสูตรกำหนด แต่นักศึกษายังมีโอกาสการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือในการปฏิบัติงานน้อย จึงคิดว่าตนเองมีทักษะพื้นฐานอยู่ในระดับที่ไม่มาก

ส่วนความพร้อมด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ สามารถตัดสินใจในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อ แก้ปัญหาสังคม การมองเห็นปัญหา และ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของสังคม ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสมใจ กงเติม[4] ที่พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมของนักศึกษาด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่งมีเนื้อหาวิชา

และการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะแก่นักศึกษาที่มีการเน้นเกี่ยวกับปัญหาทางด้านสุขภาพเป็นส่วนใหญ่อาจทำให้นักศึกษาอาจรับรู้ปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ แต่ยังไม่ครอบคลุมปัญหาทางสังคมอื่นๆ ทำให้นักศึกษารับรู้ความพร้อมด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับที่ไม่มาก ในขณะที่การศึกษาของสมใจ กงเติม[4] ทำการศึกษาในนักศึกษาที่มาจากหลากหลายคณะ จึงอาจจะมีการจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์แก่นักศึกษาให้มีความหลากหลายเพื่อให้นักศึกษาสามารถมองเห็นปัญหาได้ครอบคลุมมากขึ้น สามารถตัดสินใจในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อแก้ปัญหาสังคมได้

กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนและทักษะเชิงวิชาชีพ และความพร้อมด้านเจตคติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาลที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ประกอบกับนักศึกษากำลังจะสำเร็จการศึกษาในระยะเวลาอันใกล้ ทำให้นักศึกษารับรู้ความพร้อมของตนในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมใจ กงเติม[4] ที่พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน และวิชาชีพ และค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมด้านเจตคติของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก และการศึกษาของบุญทิวา สู่วิทย์ และเสาวลักษณ์ ทำมาก[14] ที่พบว่า เจตคติของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งคาร์ล จุง (อ้างถึงใน Main)[15] ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึงความพร้อมด้านจิตใจในการเลือกที่จะกระทำหรือแสดงปฏิกิริยาตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่ง การที่นักศึกษามีเจตคติต่อการเข้าสูประชาคมอาเซียนในระดับมากจึงเป็นสัญญาณที่อาจจะบ่งบอกได้ว่านักศึกษามีความพร้อมด้านจิตใจในการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมสู่อาเซียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลต่างๆ ได้มีกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และมีการให้ข้อมูลเพื่อพัฒนานักศึกษา ซึ่งอาจส่งผลให้นักศึกษามีเจตคติเชิงบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ผู้บริหารทุกวิทยาลัยต่างก็มีนโยบายในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาในสถาบันของตนเองในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนและวิชาชีพ และความพร้อมด้านเจตคติที่มีความพร้อมในระดับมาก ส่วนทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน อยู่ในระดับสื่อสารได้บ้าง และส่วนใหญ่ไม่สามารถสื่อสารภาษาอื่นๆ ได้เลย นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารทุกแห่งมีความเห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยังต้องการการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยาบาลทุกแห่งควรมีนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ชัดเจนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เกิดความพร้อมในทุกด้าน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษามีความพร้อมด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ ทักษะพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรวางแผนในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน/กฎบัตรอาเซียน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแก่นักศึกษาเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

3. จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษามีความพร้อมด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ใน

ระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบต่อสังคม ฝึกนักศึกษาให้มีภาวะผู้นำในการแก้ปัญหาสังคม

4. จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษามีความพร้อมด้านทักษะพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรวางแผนและทักษะพื้นฐานการสื่อสารภาษาอังกฤษแก่นักศึกษาโดยสอดแทรกไปกับการจัดการเรียนการสอนและให้มีการจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1. เนื่องจากสถานศึกษามีรูปแบบการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกัน จึงควรจะมีการพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมตามบริบทของสถาบันการศึกษาภายใต้สังกัดของ สบช.

2. ควรมีการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบที่ใช้อยู่ และที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ เพื่อจะได้เผยแพร่และนำไปใช้ในวงกว้างต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ รวมถึงกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล และขอบพระคุณสถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. กรมอาเซียน. ข้อมูลพื้นฐานอาเซียน. [Internet]. 2528 [cited 2015 Sep 5]; Available from: http://www.mfa.go.th/asean/th/other/2361
2. วิกานดา วรรณวิเศษ. การเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. 2555;2(6).
3. อุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม. ผลกระทบต่อพยาบาลไทยจากการเป็นประชาคมอาเซียน. วารสารพยาบาลศาสตร์. 2555;25(1):1-10.
4. สมใจ กงเติม. การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์; 2556.
5. สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2553. ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก, 2553.
6. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี. หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 (มคอ.2). วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี. สถาบันพระบรมราชชนก. นนทบุรี: 2555.
7. ธีรวุฒิ เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี; 2543.
8. เกษสุนีย์ บำรุงจิตต์ วรพล พนมพรสุวรรณ และผ่องพรรณ จันทร์กระจ่าง.ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมของมหาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร; 2555.
9. ปานทิพย์ ปูรณานนท์. ความรู้ ทัศนคติและความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของอาจารย์นักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. 2557;20(2):17-31.

10. ปาจรีย์ รุจิแสวง. การเตรียมตัวด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงาน. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: 2555.
11. อุษณีย์ พรหมศรียา. ความพร้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานี ในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. [การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี; 2555.
12. ปวีณา มีขนอน และเบญจมาศ ศิริกมลเสถียร. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนิสิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ. วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์. 2558;35 ฉบับพิเศษ: 29-41.
13. พรทิวา คงคุณ. ความรู้ การรับรู้ผลกระทบและแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2558;2(2),27-38.
14. บุญทิวา สู่วิทย์ และ เสาวลักษณ์ ทำมาก. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช. วารสารเกื้อการุณย์. 2557;21(1):84-99.
15. Main R. The rupture of time: Synchronicity and Jung's critique of modern western culture. East Sussex: Brunner-Routledge; 2004.